

METODE USTRAJNOSTI U ISLAMU

Muhammed el-Munedždžid

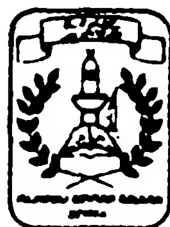
naslov orginala:

وسائل الثبات على دين الله

محمد المنجد

Paška Lazar

بسم الله الرحمن الرحيم

METODE USTRAJNOSTI U ISLAMU

Muhammed el-Munedždžid

naslov originala:

وسائل الثبات على دين الله

محمد المنجد

Sa arapskog preveo:

Halil Ahmetspahić

Izdavač:

Islamski centar »Balkan«

Urednik:

Islamski centar »Balkan«

Grafička obrada:

Islamski centar »Balkan«, odjel za štampu i dizajn

Štmapano uz dozvolu zeničkog Muftijstva

U ime Allaha Milostivog Samilosnog

UVOD

Zahvala pripada samo Allahu, Njega hvalimo i od Njega pomoći i oprosta tražimo. Allahu se utječemo od naših loših djela i zla koje učinimo. Onoga koga Allah uputi nema toga ko će ga u zabludu odvesti, a onoga koga ostavi u zabludi, nema toga ko će ga na pravi put odvesti. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed, sallallahu 'alejhi ve sellem, Božiji rob i Božiji poslanik.

Ustrajnost, nepokolebljivost u islamu je temeljni zahtjev koji se postavlja pred svakog iskrenog muslimana koji želi odlučno i razborito slijediti pravi put.

Važnost tematike se krije u nekoliko segmenata od kojih su:

* Pozicija i stanje sadašnjih društava u kojima žive muslimani i raznovrsnost fitneluka, privlačnosti i zovođenja čijom vatrom se igraju spletkari, te razne strasti i sumnjičenja zbog kojih se vjera žrtvuje poput stranca, a oni

koji se pridržavaju vjere bivaju proglašavani čudnim uzorcima. Onaj koji se pridržava propisa vjere je poput onoga koji čvrsto drži žeravicu.

Niti jedan razborit čovjek ne sumnja u to da je potreba jednog muslimana za metodama, sredstvima ustrajnosti, danas mnogo veća nego potreba njegovog brata u vremenu selefija. Da bi se postigla ta ustrajnost i nepokolebljivost potrebno je uložiti više truda zato što je fesad obilježje ovog vremena, te zbog toga što su oni koji bi pomogli rijetki i nemoćni i što je pomogača vrlo malo.

* Sve je više pojava i događaja koji na kraju pred ciljem uzmiču. Prisustvo degeneracije, izopačenja, nalazi se čak i kod nekih aktivista koji rade za islam što kod muslimana rezultira strahom od primjera je koji mogu imati takve posljedice. Metode i sredstva ustrajnosti zahtjevaju da se dođe do sigurne pobožnosti.

* Povezanost tematike sa srcem o čijoj važnosti Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem,

kaže: *»Ljudsko srce je više podložno promjeni, nego lonac u najvećem jeku vrijenja.«*[1]

Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, navodi i drugi primjer za srce, pa kaže: *»Srce je nazvano tako zbog njegove oscilacije i preokretanja. Primjer srca je poput perke u stablu drveta koju vjetar prevrće i preokreće naizvrat i naopako.«*[2]

Hadis predhodi riječima pjesnika:

»Čovjek je nazvan insanom samo zbog svog zaborava

a srce tako jer je promjenama podložno.«[3]

Učvršćenje onoga što pred vjetrovima strasti i sumnjičenja oscilira i mijenja se je opasna i riskantna stvar koja zahtijeva prinudne mjere

---

[1] Hadis prenosi Imam Ahmed 4/6 i Hakim 289/2, a hadis se nalazi u El-silsileti es Sahihati 1772.

[2] Hadis prenosi Imam Ahmed 408/6, a nalazi se nalazi u El-silsileti es Sahihati 2361.

[3] Insan (ar. čovjek) je riječ nastala od arapskog glagola *nesije*, qalb (ar. srce) riječ nastala od glagola *qalebe* ar. preokretati.

koje bi bile dostatne da se uhvate u koštac sa tako značajnom stvari i poteškoćama koje ona u sebi krije.

METODE USTRAJNOSTI

Uzvišeni Allah je svoju milost prema nama pokazao tako što nam je u svojoj knjizi Kur'anu i jezikom svog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, i u njegovom životu pojasnio mnoge metode i načine ustrajnosti i nepokolebljivosti. Poštovani čitaoče, neke od njih ti predočavamo ovdje.

I PRIHVATANJE KUR'ANA

Uzvišeni Kur'an je prvo sredstvo na putu ustrajnosti. On je čvrsto Allahovo uže i jasno svjetlo. Onoga koji se bude čvrsto držao Kur'ana Allah će mu izbrisati grijehe, a onoga koji bude pozivao Kur'anu, pa taj je zasigurno upućen na pravi put.

Uzvišeni Allah u tekstualnoj formi govori da je cilj zbog kojega je objavljen Kur'an u jasno izraženoj formi upravo ustrajnost i nepokolebljivost. Odgovarajući na nevjerničke sumnje Uzvišeni kaže: ***»Oni koji ne vjeruju govore: "trebalo je da mu Kur'an bude objavljen čitav i to odjednom!" A tako se objavljuje da bismo njime srce tvoje učvrstili, i Mi ga sve ajet po ajet objavljejemo. Oni***

ti neće ni jedan prigovor postaviti, a da ti Mi nećemo odgovor i najljepše objašnjenje navesti." (Furkan, 32-33)

Zbog čega je Kur'an izvor ustrajnosti?

– Zato što je Kur'an taj koji usađuje iman i čisti dušu vezujući je za Allaha.

– Zato što Kur'anski ajeti na srce vjernika silaze kao spas i olakšanje ne dozvoljavajući da srce koje spomenom Allaha postaje smireno, odnesu vjetrovi fitneluka.

– Zato što Kur'an kod muslimana doprinosi povećanju ispravnih predstava i vizija pomoću kojih je u stanju da stanje oko sebe dovede u red, tako da mu nepristrasnost pruža priliku da sudi o stvarima, a da takav sud ne donese nikakve poremećaje i da ono što kaže ne proturiječi događajima i ljudima.

– Kur'an odgovara na sumnje koje podupiru neprijatelji Islama, kjafiri i munafici, a koji su živi primjeri koje je prvo stoljeće islama preživjelo. Evo nekoliko uzoraka takve vrste:

– Kako se govor Uzvišenog Allaha: ***»Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo.«*** (Ed-Duha, 3) dojmio na dušu Božijeg Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, nakon

mušričkih govorkanja: »Muhammed je ostavljen i napušten...«[1]?

– Kakav su dojam ostavile riječi Uzvišenog: ***»Jezik onoga zbog koga oni krivo govore je jezik tuđina, a ovaj Kur'an je na jasnom arapskom jeziku.«*** (En-Nahl, 103) pošto su nevjernici plemena Kurejš tvrdili da Muhammeda, sallallahu 'alejhi ve sellem, podučava jedan čovjek i da je on Kur'an preuzeo u Mekki od nekog bizantijskog stolara?

– Kako su se na duše vjernika dojmile riječi Uzvišenog Allaha: ***»Eto, baš u iskušenje su pali...«*** (Et-Tewbe, 49) kada je jedan licemjer molio: »Oslobodi me i ne dovedi me u iskušenje.«?

Nije li to potvrda na potvrdu, povezivanje srca onih koji vjeruju, odgovor na sumnje i onima koji su na krivom putu naredba da zašute? Tako mi Boga, jeste upravo tako!

Izgleda čudno to što je Allah vjernicima obećao kada se budu vraćali sa Hudejbije veliki plijen koji će im pripasti (to je plijen iz Hajbera) te da ga je Allah za njih pripremio i da će vjernici bez drugih krenuti da ga uzmu.

---

[1] Pogledaj Sahihu Muslim Nevevijev komentar 156/12

Obećao im je i da će munafici tražiti da ih prate, a da će muslimani reći: »Vi nas nećete pratiti.«. Želja munafika je bila da promijene Allahov govor tako da će se vjernicima obratiti riječima: »Vi nama zavidite.« Allah im je odgovorio: *»...a nije to već oni govor ne razumiju!«* Sve ovo će se dogoditi, faza po faza, korak po korak, riječ po riječ pred očima vjernika.

Ovdje smo sad u mogućnosti da shvatimo razliku onih koji su svoj život vezali za Kur'an učeći ga, pamteći, tumačeći i promišljajući o njemu, od njega započinjući i njemu se vraćajući i između onih koji su ljudski govor uzeli kao najvažniju preokupaciju.

Kamo sreće da oni koji tragaju za naukom u svojim nastojanjima Kur'anu i njegovom tumačenju posvete veću pažnju.

II OBAVEZNO POSTUPANJE PO ALLAHOVOM ZAKONU I ČINJENJE DOBRIH DJELA

Uzvišeni Allah je rekao: *»Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovom i na onom svijetu, a nevjernike će u zabludi ostaviti. Allah radi što hoće.«* (Ibrahim, 27)

Katade kaže: »Što se tiče ovog svijeta Allah će ih učvrstiti dobrom i djelom dobrim, a pod pojmom na onom svijetu misli se na kabur. Tako je preneseno od više selefija[1] Neka je hvaljen Allah kad kaže: ***»A kad bi oni onako kako im se savjetuje postupali, bilo bi im bolje i bili bi čvršći u vjeri.«*** (En-Nisa, 66) tj. na putu istine.«

Ovo je sasvim jasno i očito. U protivnom hoćemo li ustrajnost očekivati od ljenčuga, nezainteresovanih, onih koji se prema činjenju dobrih dijela odnose inertno? One koji vjeruju i dobra djela čine Gospodar njihov će zbog vjere njihove na pravi put uputiti. Zbog toga je Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, ustrajavao u činjenju dobrih djela i najdraže djelo mu je bilo ono koje se neprestano prakticiralo, makar bilo i malo. I ashabi - drugovi Božijeg Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, kada bi radili kakav posao u tom poslu bi ustrajavali. I sama hazreti Aiša, radijallahu 'anha, kada bi nešto radila ustrajavala bi u svom poslu. Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je govorio: *»Ko bude ustrajavao u klanjanju dvanaest rekata zagarantovan mu je Džennet.«*[2] (propisani sunneti)

---

[1] Tefsiru el-Kur'ani el-Azimi od Bn Kesira 421/4

[2] Sunen Termizije, 273/2 T. Šakir kaže da je hadis vjerodostojan. Hadis se nalazi i u Nesaijevom sahihu 388/1 i u sahihu Tirmizija 131/1

U hadisu kudsiji stoji: »Moj rob mi se neprestano približava nafilama (dobrovoljnim namazima) sve dok ga ne zavolim.«[1]

III RAZMIŠLJANJE O PRIPOVIJESTIMA O BOŽIJIM POSLANICIMA I NJIHOVO IZUČA''ANJE OPONAŠANJA RADI

Doka za to je govor Uzvišenog: ***»A sve ove vijesti koje ti o pojedinim događajima o poslanicima kazujemo zato su da njima srce tvoje učvrstimo i u njima ti je došla prava istina i pouka, i vjernicima opomena.«*** (Hud, 120)

Ti ajeti u vremenu Božijeg Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, nisu objavljeni radi zabave i uveseljavanja nego zbog cilja uzvišenog, a to je da se učvrsti srce Božijeg Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, a sa njim i srca pravovjernih.

Kada bi, brate moj, malo razmislio o riječima Uzvišenog Allaha: ***»Spalite ga i bogove vaše osvetite, ako***

---

[1] Hadis prenosi Buhari (v »Fethul Bari« 340/11)

hoćete išta da učinite!« -povikaše. »O vatro«, rekosmo Mi, »postani hladna i spas Ibrahimu!« I oni htjedoše da mu postave zamku, ali ih Mi onemogućismo.« (El-Enbija, 68-70)

Ibn Abbas kaže: »posljednje riječi Ibrahima, 'alejhisselam, kada je bačen u vatru bile su: *"Hasbijallâhu we ni'mel-vekîl"* ("Dovoljan mi je Allah i divan li je on pomagač")[1]

Zar ne osjećaš smisao, suštinu čvrstine i nepokolenljivosti pred tlačenjem i patnjom. Dok ti razmišljaš o ovoj pripovjesti ona ulazi u tvoju dušu i osvaja te.

Kada bi razmislio o govoru Uzvišenog Allaha i pripovjesti o Musau, 'alejhisselam: ***»Pa kad jedni druge ugledaše, drugovi Musaovi povikaše: "Samo što nas nisu stigli." "Neće", reče on, "Gospodar moj je sa mnom! On će mi put pokazati."«*** (Eš-Šu'arâ, 61-62)

Dok razmišljaš o ovoj pripovjesti zar ne osjećaš krajnji smisao značenja čvrstine kod susreta sa silnicima i nepokolebljivosti u teškim momentima usred vapaja očajnika?

---

[1] »El-Feth« 229/8

Kada bi sebi predočio slučaj Faraonovih čarobnjaka, a to je jedan čudesan primjer propasti koji je potvrdio istinù koja se nazirala sasvim očito.

Zar ne uočavaš uzvišeno značenje i smisao ustrajnosti i nepokolebljivosti ustabiljene u duši pred izazovima silnika koji će reći: *»Vi ste mu povjerovali«, viknu Faraon, »prije nego što sam vam ja dopustio. On je učitelj vaš. On vas je vradžbini podučio i ja ću vam zacijelo unakrst ruke i noge vaše odsjeći i po stablima palmi vas razapeti i sigurno ćete saznati ko je od nas u mučenju strašniji i istrajniji.«* (TaHa, 71)

Ustrajnost malog broja vjernika koju nikakva prijetnja ne može poremetiti ogleda se u riječima njihovima: *»'Mi nećemo tebe staviti iznad jasnih dokaza koji su nam došli, tako nam Onoga koji nas je stvorio!', odgovoriše oni, 'pa čini šta hoćeš. To možeš da činiš samo u životu na ovome svijetu.'«* (TaHa, 72)

Takav je i slučaj vjernika u suri Jâsîn, zatim vjernika iz Faraonove porodice, ashabul uhdûda (nedžranskih mučenika) i drugih u čijim slučajevima je nepokolebljivost bila najuzvišenija lekcija.

IV DOVA

Jedno od svojstava pravovjernih Allahovih robova je da se oni Uzvišenom Allahu obraćaju dovom kako bi ih učvrstio i učinio ustrajnim:

»Gpospodaru naš, na dopusti srcima našim da skrenu kad si nam već na pravi put ukazao.«

»Gospodaru naš, nadahni nas izdržljivošću i učvrsti korake naše.«

»Sva ljudska srca su kod Milostivog između dva prsta poput jednog srca kojim Allah raspolaže kako hoće.«[1]

Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, često bi izgovarao riječi: »O ti koji srca preinačuješ, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri.«[2]

---

[1] Hadis prenosi Imam Ahmed i Muslim od Bn Omera. (v. Nevavijev komentar na Muslim 204/16)

[2] Hadis prenosi Tirmizi od Enesa r.a. »Tuhvetu el-Ahvezi« 349/6, a hadis se nalazi i u »Sahihul džami'u«, 7864

V SPOMINJANJE ALLAHA

Spominjanje Allaha je jedna od najuzvišenijih metoda koja vodi ka smjelosti i nepokolebljivosti.

Razmisli o svojoj povezanosti između dvije stvari naznačene u govoru Uzvišenog: ***»O vjernici, kad se s kakvom četom sukobite smjeli budite i neprestano Allaha spominjite.«*** (El-Enfâl, 45)

Spominjanje Allaha Uzvišeni je učinio najuzvišenijom odrednicom nepokolebljivosti i čvrstine u borbi.

Razmisli o perzijskim i rimskim pancirima, kako im panciri u koje su se uzdali nisu koristili, uprkos malobrojnosti i slabijoj opremljenosti onih koji su mnogo Allaha spominjali.

Čime je za nepokolebljivost i čvrstinu Jusuf, 'alejhisselam, zatražio pomoć kada ga je zavodila žena izrazitog položaja i ljepote? Zar se nije sklonio u tvrđavu Meazallah tražeći utočište i zaštitu kod Allaha, razbivši tako valove armije strasti o zidine svoje tvrđave.

Eto takav je bio učinak zikra, spominjanja Allaha, u nepokolebljivosti pravovjernih.

VI NASTOJANJE I TEŽNJA DA MUSLIMAN SLIJEDI PRAVI PUT

Jedino ispravan put kojega je obavezan slijediti svaki musliman je put »Ehlis sunneti wel džema'a« (put pravovjernih). To je put grupacije koja će trijumfovati. To je put spašene grupe. To su oni čije je vjerovanje ispravno i metod zdrav i oni slijede Kur'an i sunnet. Oni su odlikovani u odnosu na Allahove neprijatelje i oni su daleko od zabludljelih.

Ako želiš saznati vrijednost ovoga u pogledu čvrstine i nepokolebljivosti, razmisli i sam sebe upitaj: »Zbog čega je mnoštvo ranijih naroda, pa i onih koji su dolazili poslije njih zalutalo. Djelovali su izgubljeno, zbunjeno, i nisu bili ustrajni na pravom putu, niti su na tom putu ginuli? Ili su, pak, do pravog puta došli nakon što su potrošili dobar dio života izgubivši dragocjeno vrijeme?

Neke od njih vidiš kako upadaju u novotarije i zabludu, iz filozofije u dogmatiku, od izoliranosti u iskrivljenost, od pravilne interpretacije i tumačenja, u nadu i iščekivanje, a iz sufijske doktrine u nešto sasvim drugo.

Tako je i sa hereticima, nosiocima novotarija, jednostavno se gube i talasaju. Pogledaj kako su dogmatičari na samrti lišeni ustrajnosti i nepokolebljivosti. Selefije kažu: *»Ljudi koji na samrti pokazuju najveći stepen sumnje su dogmatičari.«*

Razmisli i sračunaj je li ijedan pripadnik ehli sunneta nakon što je spoznao i shvatio, u znak nezadovoljstva odstupio od svog puta? Možda je pravi put napustio zbog strasti ili sumnji predočnih njegovom slabom razumu. Međutim, sigurno nije napustio pravi put zato što je uvidio da postoji ispravniji put od toga ili što je neispravnost puta koji slijedi postala očitom.

Potvrda ove konstatacije je i pitanje Heraklija upućeno Ebu-Sufjanu o sljedbenicima Muhammeda, sallallahu 'alejhi ve sellem? Heraklije je upitao Ebu-Sufjana: »Da li se ijedan sljedbenik Muhammeda odmetnuo od islama u znak nezadovoljstva nakon što ga je primio?«

Ebu-Sufjan je odgovorio da nije, nakon čega je Heraklije kazao: »Tako je to sa vjerom kada njena srdačnost obuzme i osvoji srca.«[1]

---

[1] Razgovor prenosi Buhari u »El-Fethu« 32/1

Mnogo smo čuli od mučenika koji su se predali novotarijama, a i drugih koje je Allah uputio kako su ostavili neistinu i priključili se putu pravovjernih nezadovoljni svojim prvim nadzorom i doktrinom. Jesmo li čuli išta suprotno? Ako težiš ka nepokolebljivosti i ustrajnosti onda je na tebi da slijediš pravi put.

VII ODGOJ

Vjerski, naučni, sukcesivni, nadobudni odgoj je temeljni faktor ustrajnosti i nepokolebljivosti.

Vjerski odgoj

Vjerski odgoj je onaj odgoj koji je u stanju ličnost oživi i preporodi s ljubavlju, bogobojaznošću i nadom što sprječava apatiju koja je rezultat udaljavanja od tekstova Kur'ana i sunneta i privrženosti vjerskim svjetonazorima.

Naučni odgoj

Naučni odgoj se zasniva na vjerodostojnom dokazu koji sprječava slijepo slijeđenje - taklid.

Odgoj putem svijesti

Odgoj putem svijesti ili nadobudni odgoj je onaj koji ne poznaje put griješnika, proučava šta planiraju neprijatelji islama i stvarnosti prilazi studiozno i znalački, a događajima sa razumjevanjem i valorizacijom koja sprječava svaku nejasnost i negativan uticaj na male ogranične sredine.

Sukcesivan odgoj

sukcesivan odgoj je onaj odgoj koji muslimana vodi postupno i razvija ga, unaprjeđuje na putu njegovog savršenstva odmjerenim planiranjem koje sprječava improvizaciju, prenagljenost i razarajuće uzlete.

Da bi shvatili važnost ovog faktora u sistemu istrajnosti vratimo se malo biografiji Božijeg Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, postavljajući pitanja sami sebi.

– Šta je bio uzor ustrajnosti drugova Božijeg Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, u periodu ugnjetavanja?

– Kako je ustrajavao Bilal, Habab, Mus'ab, Jasirova porodica i drugi koji su bili tlačeni, pa čak i najpoznatiji ashabi za vrijeme bojkota i sličnim situacijama.

– Da li je moguća njihova nepokolebljivost i ustrajnost i da se bez temeljitog odgoja proisteklog iz poslaničkog svetionika prekale njihove ličnosti?

– Uzmimo jednog ashaba kao što je primjerice Habab Bn Eret, radijallahu 'anhu. njegova gospodarica bi usijavala željezne šipke dok ne bi postale potpuno usijane, crvene, a zatim bi Habab Bn Ereta golih leđa bacala na te šipke koje bi ugasilo meso njegovih leđa kada bi bio bačen na njih. Šta je to što je činilo da Habab bn Eret podnese sve te poteškoće i patnje?

– I Bilal pod kamenom na užarenome pijesku i Sumeja u okovima i lancima...

– Pitanje koje proističe i dolazi s jednog drugog poprišta u medinskom periodu. Ko su ti koji su bili nepokolebljivi uz Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, na hunejnu kada je većina muslimana bila razbijena? Jesu li to bili oni koji bijahu nedavno primili islam i oni koji su islam primili osvojenjem Mekke, koji nisu proveli dovoljno vremena u Poslanikovoj školi i od kojih je najveći broj izašao u potrazi za plijenom? Ne nikako... Najveći dio nepokolebljivih su bili probrani vjernici koji su ogromnu snagu crpili iz odgoja datog posredstvom Božijeg Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Da tamo nije bilo odgoja, vidjelo bi se da li bi ovi pokazali ustrajnost.

VIII POUZDANOST U ISPRAVNOST PUTA

Kako god se povećava pouzdanje u ispravnost puta kojega sijedi musliman, tako čvrstina i nepokolebljivost na njegovom putu postaju veći. Zbog toga postoje sredstva, modusi, od kojih navodimo neke:

– Osjećaj da pravi put kojega slijediš, moj brate, nije nikakav novi put niti izum tvog stoljeća i vremena u kojem ti živiš. To je stara drevna tradicija koju su prije tebe slijedili poslanici i iskreni Allahovi robovi, ulema i šehidi... Zato odagnaj svoju otuđenost. Svoju melanholiju zamijeni uljudnošću, prijaznošću, a potištenost srećom i radošću, jer osjećaš da su ti svi oni u metodu i putu kojega slijediš braća.

– Postojanje osjećaja za selekciju, odabir. Uzvišeni Allah kaže: *»Hvala Allahu i mir robovima Njegovim koje je On odabrao.«* (En-Neml, 59)

»Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni naši robovi koje Mi izaberemo.« (Fatir, 32)

»I, eto, tako Gospodar tvoj će tebe odabrati i tumačenju snova te naučiti.« (Jusuf, 6)

Kao što je Uzvišeni Allah odabrao poslanike, dio tog odabira pripao je i dobrim ljudima, a taj dio su oni naslijedili od poslaničkog znanja.

Kakav bi bio tvoj osjećaj da te Allah stvorio mineralom ili životinjom, nevjernikom ateistom ili zagovornikom novotarije ili griješnikom ili musimanom koji poziva nečemu drugom mimo islama ili pak zagovornikom puta punog pogreški?

– Zar nisi svjestan da činjenica što ti uopšte možeš osjećati je Allahov odabir radi tebe i da to što te učinio da'ijom pravovjernih je jedan od faktora tvoje nepokolebljivosti na putu kojega slijediš?

IX USTRAJNOST U POZIVANJU UZVIŠENOM ALLAHU

Duša ukoliko se ne kreće poprimi osobine ustajalosti, a ukoliko se ne oslobodi istruhne. Jedno od najuzvišenijih poprišta osobođenja duše jeste pozivanje Allahu. To je bila misija, zaduženje poslanîkâ. Izbaviti, osloboditi dušu od patnje iz koje sikće snaga i energija (Zbog toga pozivaj i ustraj kako ti je zapovjeđeno). Nije tačna konstatacija u kojoj se kaže za određenu osobu da niti napreduje, niti nazaduje. Duša je takva, ukoliko je ti

ne usmjeriš na pokornost, ona će tebe usmjeriti na griješenje. Iman je nešto što se povećava i smanjuje.

Pozivanje pravom putu zahtijeva vrijeme, misaoni napor, tjelesno zalaganje i slobodu govora kako bi da'vet postao okupacija i interes muslimana, kojim bi se presjekao put pred šejtanskim pokušajima od vođenja u zabludu i iskušenje.

Na sve to treba dodati ono što se odvija u duši daije, a to je osjećaj izazova pred zaprekama, promotorima neistine, tvrdoglavima. što svakako pospješuje njegov da'vetski angažman, povećava mu iman i snaži postulate vjere.

Osim što je u pozivanju Allahu velika nagrada prakticiranje daveta je sredstvo ustrajnosti, nepokolebljivosti i zaštita od stagnacije i nazadovanja, jer onaj koji napada nema potrebe da se brani. Allah je sa daijama, čini ih nepokolebljivim i upravlja njihovim planovima. Onaj koji poziva Allahu je poput ljekara koji se protiv svih bolesti bori svojim znanjem i iskustvom. Svojom borbom sa drugima on je više nego drugi zaštićen od toga da dopadne bolesti.

X OKUPLJANJE OKO ČVRSTIH POSTOJANIH PRINCIPA

To su principi o čijim svojstvima i osobenostima nas je izvjestio Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, riječima: *»Među ljudima ima onih koji su ključevi dobra i katanci zla (Onih koji naređuju dobro i zabranjuju zlo.)«*[1]

Traganje za ulemom, dobrim ljudima i daijama vjernicima i okupljanje oko njih je velika potpora ustrajnosti i nepokolebljivosti. Kroz historiju islama dešavale su se određene spletke u kojima je Allah određenim ljudima učvrstio muslimane i učinio ih nepokolebljivim.

Tu svakako spada ono što je rekao Ali b. el-Mudejni, Allah mu se smilovao: »U danima odmetništva Allah je učvrstio vjeru Ebu-Bekrom, a imami Ahmedom u danima stradalništva.«[2]

---

[1] Hadis je hasen (dobar), prenosi ga Ibn Madžeh od Enesa lancem sve do Božijeg Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem (237). Hadis prenosi i Bn Asim u djelu *»Kitabu es sunneti«* 127/1. (v. »Es silsile es sahiha« 1332)

[2] »Sijeru a'lami en Nubelaji« 196/11

Razmisli o onome što je rekao Bn el-Kajim o ulozi svog šejha Šejhulislama u pogledu nepokolebljivosti: »Kada bi nas obuzeo jak strah, opake misli, a zemlja postala tijesnom, dolazili smo kod njega. Samo bismo ga gledali i slušali njegove riječi i sve bi to od nas nestalo i bilo odgnano.«

Snagom, ubjeđenjem, smirenošću i vedrinom bi odjednom napravio preokret. Hvaljen neka je Onaj koji je robovima svojim i prije nego se susretnu sa Njim posvjedočio i zagarantovao Džennet, otvorivši im kroz rad i aktivnost džennetska vrata. Podario im je zadah dušu i ljepotu Dženneta što mobiliše njihove snage da se natječu i tragaju za Džennetom.[1]

Ovdje se javlja i dolazi do izražaja islamsko bratstvo kao temeljni izvor ustrajnosti i nepokolebljivosti. Tvoja braća, dobri robovi, uzori i odgajatelji su ti ispomoć na tom putu i čvrst oslonac kod kojih ćeš naći utočište, a oni će te Allahovim znamenjima i mudrošću učiniti čvrstim i nepokolebljivim... Drži se za njih i živi pod njihovim okriljem i vodi računa o jedinstvu kako te šejtani ne bi ugrabili, jer vuk pojede onu ovcu koja se izdvoji iz stada.

---

[1] »El-Vabilu es Sajjibu« Bešir 'Ujûn, str. 97

XI UZDANJE U ALLAHOVU POMOĆ, A BUDUĆNOST, ODISTA, PRIPADA ISLAMU

Pouzdanje i nepokolebljivost nam je mnogo više potrebna kada pomoć izostane i ne dođe. Uzvišeni Allah je rekao: *»A koliko je bilo vjerovjesnika uz koje su se mnogi iskereni vjernici borili, pa nisu klonuli zbog nevolja koje su ih na Allahovu putu snalazile, i nisu posustajali, niti se predavali, a Allah izdržljive voli. Samo su govorili: 'Gospodaru naš, oprosti nam krivice naše i neumjerenost našu u postupcima našim i učvrsti korake naše i pomozi nam protiv naroda koji ne vjeruje.' A Allah im je dao nagradu na ovome svijetu, a na onom svijetu daće im nagradu veću nego su zaslužili.« (Ali 'Imran, 146-148)*

Kada je Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, želio da svoje drugove izložene mučenju u momentima stradanja i mučenja učini nepokolebljivim govorio im je da budućnost pripada islamu. Koje su bile riječi Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem?

U hadisu Hababa koji seže sve do Vjerovjesnika, sallallahu 'alejhi ve sellem, a koji se nalazi u Buharijevoj zbirci stoji: *»Allah će sigurno htjeti da budućnost pripada islamu i to će dostići takav stepen da će putnik moći*

putovati od San'e, pa sve do Hadremeuta ne bojeći se nikoga izuzev Allaha, niti vuka za svoje stado.« [1]

Prezentovanje hadisa koji proklamuju radosne vijesti da budućnost pripada islamu, za omladinu je itekako značajna i bitna stvar, kako bi se odgojila po uzusima nepokolebljivosti i ustrajnosti.

XII POTPUNA SPOZNAJA LAŽI I NENASJEDANJE NA LAŽ

U govoru Uzvišenog Allaha: ***»Neka te nikako ne obmanjuje to što oni koji ne vjeruju po raznim zemljama putuju.«*** [2] je utjeha pravovjernim i njihovo učvršćenje.

U govoru Uzvišenog: ***»Otpaci se odbacuju.«*** [3] je pouka za umom obdarene da od neistine ne treba strahovati i da joj se ne treba pokoravati.

---

[1] Hadis prenosi El-Buhari (v. »Feth el-bari 165/7)

[2] Ali Imran, 196

[3] Er-Ra'd, 17

Kroz kur'anski metod razotkriveni su promotori neistine, a njihove metode i sredstva razgolićene: ***»Tako Mi potanko izlažemo dokaze i da bi očevidan bio put kojim idu grješnici.«*** (El-En'âm, 55) da se muslimanima ne bi desilo nikakvo zlo u momentima neopreznosti i da bi mogli saznati odakle bi nešto mogli nauditi islamu.

Koliko puta smo čuli i vidjeli kako neki pokreti slabe i jenjavaju i kako daije zbog svog neznanja i neuvažavanja neprijatelja posrću i gube ustrajnost.

XIII OBJEDINJAVANJE ETIČKIH PRINCIPA KOJI SE ZANIVAJU NA USTRAJNOSTI

Na čelu tih principa stoji sabur –strpljivost. U hadisu koji se nalazi u sahihima El-Buhârija i Muslima stoji: *»Nikom ne može biti dato veće i bolje dobro od strpljivosti.«*[1] Najveća strpljivost ogleda se kod prvog udarca. Ako čovjeka pogodi nešto čemu se nije nadao

---

[1] Hadis prenosi El-Buhari u hadisu o zekatu, u poglavlju suzdržavanje od pitanja. Muslim hadis prenosi u knjizi o zekatu. u poglasvlju vrijednosti suzdržavanja i strpljivosti.

nastupa povlačenje. Ako čovjek u tom trenutku nema sabura, ustrajnost i nepokolebljivost jednostavno isčeznu.

Razmisli o onome što je rekao **Ibn** Dževzi, **Allah** mu se smilovao: »Vidio sam starca koji je imao približno osamdeset godina i koji je vodio brigu o zajednici. Kad je umrlo dijete od njegove kćerke rekao je: 'Ne treba niko da priziva, dijete se ne može odazvati.', a zatim je nastavio: 'Allah se suprotstavio i nije nam ostavio dijete u životu.'«[1] Uzvišen je Allah velikom uzvišenošću od riječi ovoga starca.

Kada su muslimani na Uhudu doživjeli poraz nisu očekivali takav ishod, jer im je Allah obećao pomoć. Krvlju i šehidima poučio ih je snažnopj lekciji: ***»Zar kad vas je snašla nevolja koju ste vi njima dvostruko nanijeli možete reći: 'Otkud sad ovo?' Reci: 'To je od vas samih.'«*** (Ali Imrân, 165)

Šta je to što su oni sami sebi prouzrokovali?

Očajavali ste i međusobno ste se sporili. Pogriješili ste nakon Mog uviđaja u ono što vi volite i čemu težite. Neki od vas dunjaluk su voljeli.

---

[1] »Ustrajnost na samrti« od Dževzija u izdanju »Dâr el-kutub el-'ilmijje« str. 34

XIV OPORUKA DOBROG ČOVJEKA

Kada je musliman izložen iskušenju kojim ga kuša njegov Gospodar da bi ga isprobao u ustrajnosti, Allah mu dodijeli dobrog čovjeka da ga opominje i riječima kojima je Allah zadovoljan čini nepokolebljivim. Te riječi treba da obiluju sjećanjem na Allaha, susretu sa Njim i spominjanjem Dženneta i Džehennema.

Brate moj, ovo su primjeri iz biografije Imami Ahmeda, Allah mu se smilovao, koji se da bi izašao čist i prekaljen podvrgao patnji i stradanju.

Svezan lancima Imami Ahmed poveden je pred Me'mûna, ali prije no što je došao pred njega zaprijećeno mu je žestokom prijetnjom, tako da se čak sluga obratio Imami Ahmedu riječima: »O Abdullahov oče, teško mi pada da je Me'mun isukao sablju koju nije potezao prije ovog slučaja. Zakleo se svojim najbližim koji su u srodstvu sa Poslanikom, sallallahu 'alejhi ve sellem, da ukoliko mu ne dadneš odgovor da je Kur'an stvoren, sabljom će te lišiti života.«[1]

---

[1] »El-bidâje ve en-nihâje« (»Početak i kraj«) 332/1

Ovdje bi oštroumni i pronicljivi mogli iskoristiti priliku na taj način što bi sebi predočili riječi ustrajnosti i nepokolebljivosti. U Zehebijevoj siri – biografiji (238/11) od Ebu-Džafera el-Enbârija se prenosi da je rekao: »Kada je Imami Ahmed doveden pred Me'muna, bio sam obavješten. Prešao sam rijeku Eufrat i našao sam ga kako sjedi. Nazvao sam mu selam, a on mi je rekao: 'Ebu-Dža'fere dopao sam zarobljeništva.'

Ja sam na to rekao: 'Ti si danas autoritet i ljudi te slijede. Tako mi Allaha, ako tvoj odgovor bude da je Kur'an stvoren i ljudi će to prihvatiti, znači ostaće da je stvoren. Ako ti ne dadneš takav odgovor najveći će se broj ljudi po tom pitanju suzdržati. Uz to, ako ne budeš ubijen od ljudske ruke sigurno ćeš umrijeti. Smrt je neminovna, boj se Allaha i ne daji odgovor.'

Imami Ahmed je zaplakao i izgovorio riječi: 'Mâšâ 'Allah!' Zatim je od Ebu-Dža'fera zatražio da ponovi to što je rekao. Ponovio sam mu, a on je izgovarao riječi i ponavljao: 'Mâšâ 'Allah!'...«

U kontekstu svog odlaska pred Me'muna sam Imami Ahmed kaže: »Zaputili smo se ka riječnom koritu iz kojeg smo otputovali u ponoć. Pred nama se pojavi čovjek i upita: 'Ko je od vas Ahmed b. Hambel?' Rečeno mu je: 'To je taj.' Polahko... bile su riječi njegove, a zatim je nastavio: 'Da ovdje ubijen budeš nemoj da te puno

brine, jer Džennet ćeš zadobiti time. Neka te Allah čuva.' –rekao je i otišao.

Raspitivo sam se o njemu. Rečeno mi je da je to Arap iz plemena Rebi'a i da radi sa vunom u pustinji. Zove se Džabir b. Amir i pominju ga po dobru.[1]

U djelu »Početak i kraj« (»El-bidaje we en-nihaje«) stoji da se jedan Arapin obratio Imami Ahmedu riječima: »Ti si predvodnik naroda, pa nemoj kod tog naroda biti omražen. Danas si ti autoritet u narodu. Pazi se da im ne dadneš odgovor koji se od tebe traži, pa da i narod prihvati taj odgovor. Na Sudnjem danu ćeš nositi njihove grijehe. Ako voliš Allaha osaburi, strpljivo podnesi stanje u kojemu se nalaziš. Između tebe i Dženneta stoji samo tvoja pogibija.«

Imami Ahmed kaže: »Govor tog Arapa, u hâlu u kojemu sam se nalazio, je jačao moju odlučnost da odustanem od onoga što su od mene tražili.[2]

U jednom rivajetu stoji da je Imami Ahmed rekao: »Otkako me ovo zadesilo nisam čuo jači i snažniji govor

---

[1] »Sijeru A'lâmi el-Nubelai«, 241/11

[2] »El-bidâje we en-nihaje«, 332/1

od onoga što mi je rekao Arapin u Rehbe Tuku[1]. Govorio je: 'O Imami Ahmede, ako život dadneš zbog istine, umro si kao šehid, a ako ostaneš u život umrijet ćeš dostojno hvale.' Taj čovjek je osnažio moje srce.« –riječi su Imami Ahmeda.[2]

O svom druženju sa mladićem po imenu Muhammed b. Nuh, koji je u vremenu iskušenja boravio s njim, Imami Ahmed kaže: »Nisam vidio nikog tako mladog i učenog, a da ispravnije prosuđuje o Allahovoj odredbi do Muhemmed b. Nuha. Nadam se da će dobro završiti. Jednog dana mi reče: 'O Ebu-Abdullah, Allah, Allah, ti nisi obični čovjek kao ja. Ti si čovjek kojega ljudi slijede. njihova pažnja usmjerena je prema tebi. Šta će se desiti s tobom? Boj se Allaha i spram Allahove odredbe budi nepokolebljiv.' Muhammed b. Nuh je umro. Ja sam mu kljanjao dženazu i ukopao ga[3].« To su riječi Imami Ahmeda.

Čak i zatvorenici koje je Imami Ahmed vezan predvodio u namazu su ga bodrili u njegovoj ustrajnosti.

---

[1] *Rehbe Tuk* je ime grada koji se nalazi između Rake i Bagdada na obali Eufrata (v. Es-sijer) 241/11

[2] »Sijeru A'lâmi en-nubelai«, 240/11

[3] »Sijeru A'lâmi en-nubelai«, 240/11

Jedne prilike, dok je bio u zatvoru, će reći: »Nisam opterećen zatvorom, ne brine me to, niti ubistvo sabljom. Bojim se da me ne slome bičevanjem.«

Čuli su ga neki zatvorenici, pa rekoše: »Budi bez brige, o Ebu-Abdullah. Postoje samo dva udarca bičem, poslije toga ne znaš gdje padaju ostali.« I kao da mu bi lakše.[1]

Poštovani brate, nastoj tražiti vasijet, savjet od dobrih ljudi. Ako ti vasijet bude povjeren, dobro ga rastabiri.

* Savjet i uputu traži prije polaska na put, ako se bojiš onoga što bi ti se moglo zadesiti na putu.

* Traži savjet u toku samog iskušenja ili prije nesreće koja se očekuje.

* Savjet traži ako si postavljen na neki položaj ili ako si naslijedio kakav imetak ili bogatstvo. Učini sebe i druge čvrstim i nepokolebljivim, a Allah je pravovjernima saveznik i pomagač.

---

[1] »Sijeru A'lâmi en-nubelai«, 240/11

XV RAZMIŠLJANJE O DŽENETSKIM BLAGODATIMA, PATNJI U DŽEHENEMU I SJEĆANJE NA SMRT

Džennet je mjesto zadovoljstva, radosti, utjeha tuzi i odmaralište za pravovjerne. Duši je prirođeno da ne voli žrtvovanje i bilo kakav rad i ustrajavanje u nečemu, osim ako nije u pitanju ono što će joj olakšati poteškoće i potčiniti joj sve zapreke i poteškoće koje joj se nalaze na putu.

Onaj koji je svjestan nagrade on lakše podnosti poteškoće. On ide i zna ukoliko ne ustraje mimoiće ga Džennet prostran koliko nebesa i Zemlja. Sem toga duši treba to što će je uzdignuti iz zemaljskog blata i uzdići je u viši svijet.

Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je pominjao Džennet u situacijama kada je trebalo da učvrsti ashabe i učini ih nepokolebljivima. U vjerodostojnom hadisu stoji da je Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, prošao pored Jasiera, Amara i njegove majke dok su u ime Allaha podnosili poteškoće rekavši im: *»Strpite*

se o porodico Jasirova, ustrajte porodico Jasirova, odista je džennet vama mjesto obećano.«[1]

Također je Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, govorio ensarijama: *»Poslije moje smrti bićete suočeni s sebičnošću. Budite strpljivi sve dok se u Džennetu ne sretnemo.«* (Muttefekun 'alejhi)

Tu je, također, razmišljanje o stanju u kaburu, proživljenju, polaganju računa, pravednosti, sirat-ćupriji i ostalim ahiretskim segmentima i stepenima.

Pomen smrti, odnosno prisjećanje na smrt štiti muslimana od propasti i čini da bdije na Allahovim granicama ne prelazeći ih. Kada zna da mu je smrt bliža od ramena, kaiševa njegovih nanula i da smrtni čas može nastupiti svakog momenta kako da ga onda njegova duša zavede da pogriješi ili da nastavi sa devijacijama. Zbog toga je Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: *»Mnogo spominjite smrt.«*[2]

---

[1] Hadis prenosi Hakim 383/3 i hadis je dobar, vjerodostojan. pogledaj njegovo objašnjenje u »Fikhu es-sîreti tahkîk el-Albânî« str. 103

[2] Hadis prenosi Tirmizi 50/2, a u djelu »Ervau el-galîl« smatra ga vjerodostojnim.

PODRUČJA USTRAJNOSTI

Postoje mnoga područja ustrajnosti što svakako zahtijeva širu elaboraciju i pojašnjenje. Ovdje ćemo ukratko navesti samo neka od njih.

I USTRAJNOST U ISKUŠENJIMA

Promjene koje mogu zadesiti srce prouzrokuju iskušenja, odnosno iskušenja su ta koja prouzrokuju sve promjene na srcu. Kada srce i na javi i u potaji bude izloženo iskušenjima tada razboriti, kod kojih je iman nastanio srce, ostaju nepokolebljivi i ustrajni.

Vrste iskušenja

– *Iskušenja bogatstvom*

Ima ih koji su se obavezali Allahu: ***»Ako nam iz obilja Svoga dadne, udjeljivaćemo, zaista, milostinju i bićemo, odista, dobri. A kad im je On dao iz obilja Svoga, oni su u tome postali škrti i okrenuli se. A oni i onako glave okreću.«*** (Et-Tevbe, 75-76)

– Ponos i ugled kao iskušenje

»Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i naveče u želji da naklonost Njegovu zasluže. I ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovome svijetu i ne slušaj onoga čije smo srce prema Nama nehajnim ostavili, koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti.« (El-Kehf, 28)

O opasnosti ova dva iskušenja koja su naprijed pomenuta Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kaže: »Ništa nisu dva gladna vuka koja upadnu među stoku (ovce) nanoseći joj štetu u odnosu na čovjeka koji hlepi ugledu i bogatstvu na račun vjere.[1]

Što znači da ukoliko čovjek teži za bogatstvom i ugledom tj. njegova težnja za bogatstvom i ugledom je pogubnija i nanese veću štetu vjeri nego što dva gladna vuka nanesu štetu kada upadnu među ovce.

– Žena kao iskušenje

»I među ženama vašim i djecom vašom, doista, imate neprijatelja, pa ih se pričuvajte.« (Et-Tegabun, 14)

– Djeca kao iskušenje

---

[1] Hadis prenosi Imami Ahmed u »Musnedu«. 460/3, a hadis se nalazi i u »Sahih el-džâmi'u« 5496

»Dijete je uzrokom bojazni, tvrdičluka i tuge.«[1]

– *Iskušenja putem zlostavljanja, nasilja i nepravde.*

Ovo iskušenje je najbolje prezentovano u govoru Uzvišenog Allaha: ***»Prokleti neka su oni koji su rovove iskopali, i vatrom i gorivom ih napunili, kada su oko nje sjedili i bili svjedoci onoga što su vjernicima radili. A svetili su im se samo zato što su u Allaha, Silnoga i Hvale dostojnoga vjerovali, čija je vlast i na nebesima i na Zemlji, a Allah je svemu svjedok.«*** (El-Burûdž, 4-9)

Buharija prenosi od Hababa, radijallahu 'anhu, koji je rekao: »Žalili smo se Allahovom Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem, koji je bio u ogrtaču u hladu Ka'be, a on je odgovorio: *'Prije vas čovjek bi jednostavno bio odveden da u zenlji sebi iskopa raku i da u nju bude postavljen. Zatim bi bila donešena testera, koja bi mu bila stavljena na glavu i koja bi ga raspolovila na dva dijela. Češljali bi ga željeznim češljem, dok mu se ne bi odvojilo meso od kostiju. I sve to ga nije odvratilo da napusti svoju vjeru.'«*[2]

– *Deždžal kao iskušenje*

---

[1] Hadis prenosi Ebu-Ja'la 305/2, a hadis je naveden i u »Sahihul-džami'u« (7037)

[2] Hadis prenosi El-Buhârî (v. »Feth el-barî« 315/12)

Dedždžal je najveće iskušenje koje uopšte postoji.

»O ljudi otkako je Allah na Zemlji stvorio Adema i Havu neće biti goreg iskušenja od Dedždžala... O ljudi, robovi Allahovi, budite čvrsti i ustrajni, opisaću vam ga tako kako ga nijedan poslanik prije mene nije opisao...«[1]

O fazama, stupnjevima ustrajnosti srca i posrtajima pred iskušenjima Božiji poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kaže: *»Iskušenja na srca navaljuju neprestano jedno za drugim kao što su na hasuri poredane slike tik jedna uz drugu. Koje srce prihvati iskušenje na njemu ostaje crna točka, a ono srce koje odbije iskušenje na njemu ostaje bijela tačka, sve dok se stvar ne svede na dva srca. Jedno je bijelo poput Safe kojem nikakvo iskušenje ne može nauditi dokle je nebesa i Zemlje. Drugo je crno potamnilo kao uvehla šišarka naopako, ne može prepoznati dobro niti osuditi zlo i samo svoju strast slijedi.«*[2]

---

[1] Hadis prenosi B. Madže 1359/2, pogledaj »Sahîhul-džâmi'«

[2] Hadis prenosi Imami Ahmed 386/5 i Muslim 128/1, a hadis je naveden prema Muslimovoj predaji. Pominjanjem hasure želi se reći da iskušenja ostavljaju traga na srcu, kao što hasura ostavlja traga na onome ko spava na njoj.

II USTRAJNOST U BORBI

»O vjernici, kad se s kakvom četom sukobite, smjeli budite.« (El-Enfâl: 45)

Jedan od najvećih grijeha u našoj vjeri je pobjeći sa vojnog polja. Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je nosio zemlju na leđima ne Hendeku i zajedno sa pravovjernima ponavljao: *»Gospodaru učvrsti naše stope, ako se suočimo s neprijateljem.«*[1]

III USTRAJAVANJE U METODU

»Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, a ima ih koji to očekuju – ništa nisu izmijenili.« (El-Ahzâb: 23)

Njihovi principi i ideali su vrjedniji od njihovih života. To je ustrajnost koja ne poznaje odustajanje.

---

[1] Hadis prenosi El-Buhârî u knjizi »Knjiga pohoda« (»Kitâbu el-Gazevati«), poglavlje koje govori o bici na Hendeku. Pogledaj »El-Feth« 399/7

USTRAJNOST NA SAMRTI

Nevjernici i razvratnici niječu i odbacuju ustrajnost i u najtežim momentima tuge i nesreće i na samrti nisu u stanju izgovoriti kelimei-šehadet. Ovo su očito predznaci lošeg završetka kao što je primjerice jednom čovjeku na samrti rečeno: »Izgovori La ilahe illallah.«, a on je micao glavom lijevo i desno odbijajući da to izgovori.

Jedan drugi će na samrti izgovarati slijedeće: »Ovo je dobar, skup komad, samo onaj koji ga kupuje je jeftin.«

Treći je, opet, na samrti izgovarao imena šahovskih figura.

Četvri bi pjevušio arije ili tekst pjesme ili bi, pak, prizivao ono u šta je zaljubljen. To je zato što su ih stvari poput ovih na dunjaluku odvratile od spominjanja Allaha. Kod takvih osoba se primjećuje crnilo na licu, smrdljiv zadah na samrti ili okretanje od kible u času kada im duše napuštaju tijelo. Moć i snaga jedino pripadaju Allahu.

Što se tiče onih koji su na pravome putu, Allah će takve na samrti podržati u ustrajnosti i nepokolebljivosti i oni će izgovoriti kelimei šehadet.

Kod onih koji su na pravome putu kada umiru primjetna je radost na licu ili lijep miris ili pak određene vrste lijepih predznaka i nagovještaja koji vesele i raduju.

Ovo je primjer jednog od onih kojima Allah u nastupu smrti daje podršku u ustrajnosti. Radi se o Ebu-Zerr'u er-Raziju jednom od imama stručnjaka za hadis. Ovo što slijedi je kontekst njegove priče.

Ebu-Dža'fer Muhammed b. Ali pisar Ebu-Zerrr'a kaže: »Došli smo kod Ebu-Zer'a u Mašheran[1], a Ebu-Zerr je bio na samrti. Kod njega su bili Ebu-Hâtim, B. Vareh, Munzir b. Šazan i dr. Pomenuli su hadis koji govori o šaptanju, posticanju, a koji glasi: 'Vaše koji su na samrti postičite da izgovaraju *La ilahe illallah.'* Postidjeil su se da podstiču Ebu-Zerr'a da izgovara šehadet. Rekli su: 'Hajdemo se prisjetiti hadisa.' B. Vareh je počeo: 'Pričao nam je Ebu-Asim, pričao nam je' Hamid b. Džafer od Saliha. Izgovorio je 'ibnu ebi' – sin mog oca i tu zastao. Ebu-Hatem će reći: 'Pričao nam je Bundar, pričao nam je Ebu-Asim, pričao nam je Abdul-Hamid od Ibn Dža'fera, a on od Saliha i tu je zastao. Ostali su šutjeli. Ebu-Zerr' premda na samrti otvorio je oči i počeo izgovarati: 'Pričao nam je Bundar, pričao nam je Ebu-Asim, pričao nam je Abdul-Hamid od Saliha, sin mog oca Arib od Kesir b. Murreta, a ovaj od Mu'aza b. Džebela koji kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: 'Čije

---

[1] Jedno od sela Reja

posljednje riječi budu *La ilahe illallah* ući će u Džennet.' To je izgovorio i ispustio dušu, Allah mu se smilovao.[1]«

O ovakvima Allah, dželle ša'nuhu, kaže: ***»Onima koji govore: 'Gospodar naš je Allah', pa poslije ostanu pri tome, dolaze meleki: 'Ne bojte se i ne žalostite, radujte se džennetu koji vam je obećan.'«*** (Fussilet: 30)

Bože učini da i mi budemo od takvih. Gospodaru, molimo Te za ustrajnost i nepokolebljivost u poslovima i za odlučnost spram upute. Neka naše zadnje riječi budu da hvala pripada Allahu, Gospodaru svih svjetova.

Muhammed Salih el-Mundžid

---

[1] **»Sijeru A'lami en-nubelai«, svezak 76-85/13**

SADRŽAJ

